

РЕШЕНИЕ

№ 3

гр. Раднево, 04.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РАДНЕВО в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Асен Цветанов

при участието на секретаря Росица Д. Динева
като разгледа докладваното от Асен Цветанов Гражданско дело №
20225520100187 по описа за 2022 година

Предявен е иск с правно основание чл. 30 от ЗН.

Производството е образувано по искова молба на Ц. Ц. П. срещу В. Ц. В., с която се предявява иск с правно основание чл. 30 ЗН за възстановяване на запазена част от наследството, чрез намаляване на дарствени разпореждания от 2002 г. и 2010 г. на С.Ц. И.а. Ищцата твърди, че е дъщеря и наследник по закон на лицето С.Ц. И.а, починала на 26.03.2017 г., какъвто бил и ответникът. Твърди, че приживе наследодателката И.а, заедно със съпруга си Ц. В. И. на 05.01.2010 г. прехвърлили безвъзмездно на ответника свой недвижим имот, представляващ ½ ид.части от двуетажна жилищна сграда със ЗП 72 кв.м., находяща се в дворно място, съставляващо УПИ XIV-698,703 в кв.64 по плана на с. С., община Раднево, извършено с договор за дарение в нотариален акт № 1, том 1, рег. № 5, н.д. № 1/2010 г. на нотариус Антоанета Т.а. Твърди, че на 03.10.2002 г. с нотариален акт № 121, том 8, рег. № 5477, н.д. № 1230/2002 г. на нотариус Галя Дачева наследодателката И.а дарила на ответника и свои имоти както следва: нива с площ от 26,846 дка, 4 категория, находяща се в местност „К.“, представляваща поземлен имот № 50028 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.50.38 с площ 26843 кв.м., и нива с площ от 6,050 дка, 4 категория, находяща се в местност „П.к.“, представляваща поземлен имот № 17036 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.17.36 с площ от 6050 кв.м. Твърди, че след смъртта си наследодателката С. И.а не оставила в наследството си

движими или недвижими имоти, поради което ищцата не получи никакво наследство от наследодателя си С. И.а и от баща си Ц. В. И.. Твърди, че наследодателката не може чрез дарения да накърнява нейната запазена част, която била в размер на 1/3 част от наследството. Твърди, че спрямо наследството от баща си по първото дарение възможността да бъде възстановена запазената част била погасена по давност, тъй като починал преди повече от 5 години, поради което няма претенции относно оставеното от него наследство, поради което запазената част от дарението на къщата била в размер на 1/6 ид.части. Иска от съда да постанови решение, с което да възстанови запазената й част от наследството на своята майка С. И.а в размер на 1/3, чрез намаляване на дарствено разпореждане от 05.01.2010 г. и дарствено разпореждане от 03.10.2002 г. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор от ответника В. Ц. В., в който взема становище за допустимост и частична или пълна неоснователност на иска. Твърди, че действително е получил чрез дарения в две сделки от 05.01.2010 г. и 03.10.2002 г. посочените в исковата молба недвижими имоти. Твърди, че в наследственото имущество на майка им С. И.а се включвали и други недвижими имоти, като с нотариален акт № 483, том 2, н.д. № 2796/1997 г. баща им Ц. И. бил признат за собственик по давностно владение и наследство на дворно място с площ от 550 кв.м. в с. С., община Раднево, към който момент същият бил в граждански брак с майка им С. И.а, поради което имотът имат статут на съпругеска имуществена общност, а майка им след смъртта на баща им през 2014 г. станала собственик на 4/6 ид.части от въпросното дворно място. Твърди, че докато майка им и баща им били живи направил значителни подобрения на втория етаж на двуетажната къща и дворното място, които били наложителни след наводнение през 2005 г. и извършени в периода от 2005 г. до 2007 г., състоящи се в разкриване на целия покрив, смяна на гредите, наковаване на ламперия и летви, поставяне на битумна хартия и преподреждане на керемидите, направа на улуци и водостоци, облицоване на сачака с поцинкована ламарина, доставка и монтаж на челни дъски, извършен цялостен дренаж на терена около основите на къщата, направил отводнителна инсталация от етернитови тръби около 200 линейни метра, направил външна мазилка на къщата с циментово-варов разтвор, боядисване с боя, смесена с лепило С-200, отлял циментова алея около къщата, широка около 2 метра. Твърди, че направил на първия етаж от къщата демонтаж на дюшеме в 2 стаи и направа на циментова замазка и поставяне на теракотени плочи на целия етаж, излял циментова мивка и облицовал с фаянс,

подменил ел. инсталацията, преустроил килера във вътрешна баня с тоалетна, облицована с теракота и фаянс, направил водопровод и канализация на същата, извършил шпакловане на всички стени, боядисване на всички стаи и коридора, демонтирал старата дограма и поставил нова алуминиева дограма. Твърди, че на втория етаж от къщата направил боядисване на етаж и също сменил дограмата с ПВЦ. Твърди, че благодарение на тези подобрения къщата повишила стойността си с 40 000 лв. Твърди, че направил подобрения в двора като изградил малка едностайна постройка, свързана с електропреносната система и сондаж за вода на 20 метра дълбочина с циментови тръби Ф200 мм, с което стойността на дворното място се повишило с около 5000 лв. Твърди, че тези подобрения били извършени преди смъртта на наследодателката С. И.а и повишили стойността на къщата с 10000 лв. и на дворното място с 3334 лв., или общо със 13334 лв. Заявява, че ако е накърнена запазената част на ищцата от наследството на С. И.а ще се ползва от правата по чл. 34 и чл. 36 ЗН. Претендира разноски.

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства по свое убеждение съобразно [чл. 12 от ГПК](#) и чл. 235, ал. 2 и ал. 3 от ГПК и с оглед направените доводи и възражения, достигна до следните фактически и правни изводи:

С протоколно определение от 16.06.2022 г. е обявен на основание чл. 146 ГПК за окончателен проекта на доклад, обективиран в определение от 13.04.2022 г., с който на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК са обявени за признати от страните и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че ищецът и ответникът са низходящи единствени законни наследници на своята майка С.Ц. И.а, починала на 26.03.2017 г. и на техния баща Ц. В. И., починал през 2014 г.; че с договор за дарение от 05.01.2010 г. родителите им С. И.а и Ц. И. прехвърлили безвъзмездно на ответника В. Ц. В. свой недвижим имот, представляващ $\frac{1}{2}$ ид.части от двуетажна жилищна сграда със ЗП 72 кв.м., находяща се в дворно място, съставляващо УПИ XIV-698,703 в кв.64 по плана на с. С., община Раднево, извършено с договор за дарение в нотариален акт № 1, том 1, рег. № 5, н.д. № 1/2010 г. на нотариус Антоанета Т.а; че с договор за дарение от 03.10.2002 г., обективиран в нотариален акт № 121, том 8, рег. № 5477, н.д. № 1230/2002 г. на нотариус Галя Дачева, наследодателката И.а дарила на ответника В. Ц. В. свои имоти както следва: нива с площ от 26,846 дка, 4 категория, находяща се в местност „К.“, представляваща поземлен имот № 50028 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.50.38 с площ 26843 кв.м., и нива с площ от 6,050 дка, 4 категория, находяща се в местност „П.к.“, представляваща

поземлен имот № 17036 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.17.36 с площ от 6050 кв.м.

Предвид отделените като безспорни обстоятелства не са налице спорни факти, спрямо които на основание чл. 146, ал. 1, т. 5 ГПК съдът да разпределя доказателствена тежест на ищеца, а ответникът следва да докаже насрещните си възражения, че в имуществото на общия наследодател С. И.а се включва и друг недвижим имот и да докаже твърдените в отговора подобрения на имотите, предмет на даренията.

По делото е приет като писмено доказателство нотариален акт за право на собственост върху недвижим имот, придобит по наследство и давностно владение от 05.12.1997 г. /л.23/, от който е видно, че лицето Ц. В. И. е признат за собственик по наследство и давностно владение на недвижим имот, представляващ празно дворно място с площ от 550 кв.м. в с. С., община Раднево, съставляващо парцел XIV-226 в кв.37 по плана на селото. От приетото удостоверение за наследници изх. № 86 от 21.03.2022 г. /л.24/ е видно, че лицето Ц. В. И. към датата на смъртта си 04.01.2014 г. е оставил законни наследници двете си деца, настоящи страни по делото, както и преживялата съпруга С.Ц. И.а, починала след него на 26.03.2017 г. Няма данни от коя дата С. И.а и Ц. И. са сключили граждански брак, но видно от изявленията на страните по делото, те нямат спор, че към датата на придобиване на имота по давност и съставяне на нотариалния акт през 1997 г. те са били в граждански брак, което обосновава извод за наличие на съпружеска имуществена общност по отношение на придобития по давностно владение имот. Безспорно е, че когато придобивното основание давностно владение изтече по време на брака собствеността придобива статут на СИО. Тъй като част от имотите са били притежавани от наследодателя в режим на съпружеска имуществена общност, в наследствената маса се включва само частта на наследодателя С. И.а от прекратената със смъртта СИО.

По делото са приети като писмени доказателства данъчни оценки, скици на процесните недвижими имоти.

Съгласно чл. 28, ал. 1 ЗН когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството. Настоящия случай е именно такъв, с оглед направените дарствени разпореждания. Ищецът и ответникът са единствени законни наследници, от първи низходящ ред, на тяхната майка С.Ц. И.а.

Когато е накърнена запазената част на наследник с право на запазена част и той не може да получи пълния размер на тази част поради завещания, може да иска намалението им до размера, необходим за допълване на неговата запазена част. В случая ищцата иска намаляване на двете дарствени разпореждания до размера на $\frac{1}{3}$ за допълване на нейната запазена част от наследството, оставено от нейната майка С.Ц. И.а.

С оглед на направата на дарствени разпореждания с наследственото имущество то следва да се формира наследствена маса по реда на чл. 31 ЗН (виж решение № 580 от 02.08.2010 г. по гр.д. № 1315/2009 г. на ВКС, I г.о.).

В случаите на дарения, извършени от повече от едно лице, включително и съпрузи за имоти съпружеска имуществена общност, се формират наследствени маси за всяко лице (приема се, че всеки съпруг е дарил $\frac{1}{2}$ от имота СИО, ако не са установени други права) – решение № 209/29.04.2010 г. по гр. д. № 1048/2009 г., ВКС, II г.о. Поради това по отношение на дарението от 05.01.2010 г. на $\frac{1}{2}$ ид.части от къща следва да се приеме, че всеки от съпрузите е прехвърлил равна част, тоест по $\frac{1}{4}$ ид.части от всеки от тях.

При формиране на масата по чл. 31 ЗН дарените недвижими имоти се оценяват според състоянието им към момента на подаряването /къщата към 05.01.2010 г., а двете ниви към 03.10.2002 г./ и според цени към момента на откриване на наследството /26.03.2017 г./. Изразът “според тяхното положение по време на подаряването” означава, че не се отчита увеличение или намаление на стойността на имота, причинено от самия надарен след придобиване на имота чрез дарението. Отчита се обаче изменение на стойността, произхождащо от случайни причини, независещи от волята на надарения (прокарана инфраструктура е повишила цената на имота; в резултат на природно бедствие цената му е намаляла). Ответникът навежда възражения, че приживе на родителите им, е извършил значителни подобрения на процесната двуетажна къща в периода от 2005 г. до 2007 г., тоест преди дарението от 05.01.2010 г.

Съгласно чл. 31 ЗН за да се определи разполагаемата част, както и размерът на запазената част на наследника, образува се една маса от всички имоти, които са принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията и увеличението на наследството по чл. 12, ал. 2, в това число и извършените подобрения от ответника, които са повишили цената на имота. Разпоредбата на чл. 12, ал. 2 ЗН дава право на сънаследниците, които приживе на наследодателя са спомогнали да се увеличи наследството, ако те не са били

възнаградени по друг начин, да могат да искат при делбата да се пресметне това увеличение в тяхна полза, което увеличение може да се даде в имот или в пари. Законодателната идея е да не се допуска неоснователно обогатяване на другите сънаследници от вложените средства от някой сънаследник за увеличаване на стойността на наследственото имущество приживе на наследодателите и в случай да не е бил възнаграден от наследодателите за тези вложени средства.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на св. С.Д. И. и С.П. И., от чиито показания е видно, че ответникът е направил множество ремонти на къщата в периода от 2005 г. насетне, предимно в периода около 2005-2007 г., които следва да се отчетат съгласно чл. 31 ЗН и чл. 12, ал. 2 ЗН при определяне на наследствената маса, тъй като няма доказателства по делото ответникът да е бил възнаграден от родителите си за направата на тези подобрения приживе им.

По делото са приети и две заключения на СТЕ, които съдът кредитира като компетентни. От двете заключения на СТЕ е видно, че стойността на нивата с площ от 6050 кв.м. към дата 26.03.2017 г. е 6049 лв., а на нивата с площ от 26,846 дка към дата 26.03.2017 г. е 26843 лв. От СТЕ се установява, че стойността на празното дворно място от 550 кв.м. в с. С. към 26.03.2017 г. е в размер на 3960 лв., а с оглед наследствената част на наследодателя С.Ц. И.а от 4/6 части, следва да се вземе стойност 2640 лв. Също от СТЕ се установява, че ответникът е направил подобрения в периода от 2005-2007 г. в размер на 18500 лв., които са повишили стойността на имота със сума от 15650 лв., като нейната стойност към 26.03.2017 г. без подобренията е била в размер на 12900 лв., а с извършените от ответника подобрения в размер на 25580 лв. За нуждите на наследствената маса по чл. 31 ЗН следва да се вземе стойността без подобренията от 12900 лв. за $\frac{1}{2}$ идеални части от двуетажната къща или за частта на наследодателя С.Ц. И.а в размер на $\frac{1}{2}$ от $\frac{1}{2}$ ид. части е в размер на 6450 лв. /12900 делено на 2/.

С оглед тези изчисления наследствената маса по чл. 31 ЗН е на стойност 41 982 лв. /сбор от сумите 6049 лв., 26843 лв., 2640 лв. и 6450 лв./.

След извършване на аритметичните операции при спазване поредността на действията по чл. 31 от ЗН, се получава стойността на наследствената маса, т.е. цифрова величина, въз основа на която се определя стойността на разполагаемата и запазената част по правилата на чл. 29 и съобразно броя на наследниците със запазена част. При преценка накърнена ли е запазената част на ищеца, следва от цифровата стойност на запазената му част да се извадят (прихванат) направените в негова полза завети и дарение (с изключение на обичайните дарове) – чл. 30 от

ЗН, но такива няма данни по делото да са извършвани в полза на ищцата.

Съгласно чл. 29, ал. 1 ЗН запазената част на низходящи, когато наследодателят не е оставил съпруг /в случая наследодателя С. И.а е преживяла съпруга си/, е при две и повече деца или низходящи от тях - $\frac{2}{3}$ от имуществото на наследодателя. Съответно разполагаемата част е $\frac{1}{3}$ от имуществото.

В унисон с изложеното се установява, че стойността на общата запазената част е 27988 лв., а на запазената част на ищцата е 13994 лв., съответно разполагаемата част на наследодателя е 13994 лв.

В наследството е останало само дворното място в с. С. с площ от 550 кв.м. на обща стойност 2640 лв., от което ищцата има право на половината или на стойност от 1320 лв., което е с 12 674 лв. по-малко от запазената ѝ част /13994 минус 1320/.

Установява се, че наследодателката С. И.а се е разпоредила с дарствени сделки в полза на ответника с имоти на стойност 39342 лв. /26843 лв., 6049 лв., 6450 лв./, от което е видно, че е надхвърлила разполагаемата си част и запазената част от ответника, съответно се е разпоредила с голяма част от запазената част на ищцата в полза единствено на ответника чрез дарствените разпореждания. При така установеното превишаване даренията подлежат на намаление за възстановяване на запазената част на ищцата.

Съгласно правилата на чл. 32-37 ЗН следва намалението на даренията да е в цифрова величина, която стойност е 12 674 лв.

В отговора на исковата молба ответникът изрично е заявил желанието си да се ползва от правото по чл. 36 ЗН да задържи имотите и да заплати на ищцата стойността на накърнената ѝ запазена част.

Съгласно чл. 36, ал. 2 ЗН когато надареният е наследник със запазена част, той може да задържи целия имот само ако стойността му не надвишава разполагаемата част и неговата запазена част, взети заедно. В случая надареният има $\frac{1}{3}$ запазена част /половината от общата запазена част/ и като се прибави разполагаемата част на наследодателя от $\frac{1}{3}$ се получава стойност от $\frac{2}{3}$ или 27988 лв., която е значително по-малка от стойността на дарените имоти от 39 342 лв. Поради това според правилото на чл. 36, ал. 2 ЗН, което е изключение от общото правило на чл. 36, ал. 1 ЗН, ответникът няма право да задържи имотите.

Следва да се постанови намаляване на дарствените разпореждания за сумата от 12 674 лв. Според чл. 33 ЗН даренията се намаляват само след като се

изчерпят завещаните имущества, и то като се почне от последните дарения и се върви последователно към предшестващите. Последното дарение е от 05.01.2010 г. на $\frac{1}{4}$ ид.части от къщата на стойност 6450 лв. и ще се намали изцяло и за остатъка до 12674 лв. или за сумата от 6 224 лв. ще се намали предходното дарствено разпореждане от 03.10.2002 г., като се възстанови запазената част на ищцата от наследството на С. И.а в размер на 12674 лв. Съответно ще следва на основание чл. 36 ЗН да се постанови връщане на имотите в наследството на С. И.а също на основание чл. 36 ЗН и осъждане на ищцата да заплати на ответника сумата от 13994 лв., представляваща разполагаема част от наследството на С. И.а.

Относно държавната такса и разноските:

Искът по чл. 30 ЗН е неоценяем и държавната такса се определя по реда на чл. 3 от Тарифата за държавните такси. Съдът намира, че определената първоначално държавна такса в размер на 50 лв. следва да е и окончателна.

По реда на чл. 78, ал. 1 ГПК следва да бъде осъден ответникът да заплати на ищеца сторените разноски за държавна такса в размер на 50 лв., за адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. /виж инкорпорираната в пълномощното на л.10 разписка/ и сумата от 470 лв. възнаграждение за вещо лице по СТЕ.

Водим от горното съдът

РЕШИ:

НАМАЛЯВА, на основание чл. 30 ЗН, дарственото разпореждане, извършено от наследодателя С.Ц. И.а, ЕГН *****, починала на 26.03.2017 г., направено с договор за дарение, обективиран в нотариален акт за дарение на недвижим имот № 1, том 1, рег. № 5, н.д. № 1/2010 г. на нотариус Антоанета Т.а, от дата 05.01.2010 г., **В ПОЛЗА** на В. Ц. В., ЕГН *****, в размер на 6450 лв., и дарственото разпореждане, извършено от наследодателя С.Ц. И.а, ЕГН *****, починала на 26.03.2017 г., направено с договор за дарение, обективиран в нотариален акт за дарение на недвижим имот № 141, том VIII, рег. № 5477, н.д. № 1230/2002 г. на нотариус Галия Дачева, от дата 03.10.2002 г., **В ПОЛЗА** на В. Ц. В., ЕГН *****, в размер на 6 224 лв., като **ВЪЗСТАНОВЯВА** запазената част на Ц. Ц. П., ЕГН *****, от наследството на С.Ц. И.а, ЕГН *****, починала на 26.03.2017 г., в размер на 12674 лв.

ПОСТАНОВЯВА, на основание чл. 36 ЗН, връщане в наследството на С.Ц.

И.а, ЕГН *****, починала на 26.03.2017 г., на следните недвижими имоти:

1. 1/4 ид.части от двуетажна жилищна сграда, построена през 1961 г., със ЗП 72 кв.м., находяща се в дворно място, съставляващо УПИ XIV-698,703 в кв.64 по плана на с. С., община Раднево, при граници на дворното място: изток УПИ X-698, запад улица, север УПИ XV-702 и юг УПИ XIII-701 и УПИ XII-700;

2. нива с площ от 26,846 дка, 4 категория, находяща се в местност „К.“, представляваща поземлен имот № 50028 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.50.38 с площ 26843 кв.м., и

3. нива с площ от 6,050 дка, 4 категория, находяща се в местност „П.к.“, представляваща поземлен имот № 17036 в землището на с. С., община Раднево, имот с идентификатор 70586.17.36 с площ от 6050 кв.м.,

ОСЪЖДА, на основание чл. 36 ЗН, Ц. Ц. П., ЕГН *****, с адрес гр. *****, да заплати на В. Ц. В., ЕГН *****, с адрес гр. *****, сумата от 13994 лв., представляваща стойността, която би получил от договор за дарение, обективиран в нотариален акт за дарение на недвижим имот № 1, том 1, рег. № 5, н.д. № 1/2010 г. на нотариус Антоанета Т.а, от дата 05.01.2010 г. и договор за дарение, обективиран в нотариален акт за дарение на недвижим имот № 141, том VIII, рег. № 5477, н.д. № 1230/2002 г. на нотариус Галя Дачева, от дата 03.10.2002 г., в размер на разполагаемата част от наследството на С.Ц. И.а, ЕГН *****, починала на 26.03.2017 г.

ОСЪЖДА В. Ц. В., ЕГН *****, с адрес гр. *****, да заплати на Ц. Ц. П., ЕГН *****, с адрес гр. *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК разносните за производството в размер на 1520 лв. (хиляда петстотин и двадесет лева).

Решението може да бъде обжалвано пред Окръжен съд – Стара Загора в двуседмичен срок от връчването на препис.

Съдия при Районен съд – Раднево: _____